

340
NH-T
2005

ThS. NGUYỄN ANH TUẤN - ThS. TRẦN THÚY NGÀ

PHAN ĐỨC DŨNG

Giáo trình

PHÁP LUẬT ĐẠI CƯƠNG

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

V-D2/ 470

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

MỤC LỤC

Trang

- Lời nói đầu	5
- Mục lục	7

Chương 1 : NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NHÀ NƯỚC 13

I. NGUỒN GỐC, ĐẶC TRƯNG VÀ BẢN CHẤT CỦA NHÀ NƯỚC	13
1. Nguồn gốc của Nhà nước	13
2. Các dấu hiệu đặc trưng của Nhà nước	21
3. Bản chất của Nhà nước	23
II. CHỨC NĂNG CỦA NHÀ NƯỚC	25
1. Khái niệm và đặc điểm chức năng của Nhà nước	25
2. Phân loại chức năng Nhà nước	26
III. KIỂU VÀ HÌNH THỨC NHÀ NƯỚC	27
1. Kiểu Nhà nước trong lịch sử	27
2. Hình thức Nhà nước	29
IV. BỘ MÁY NHÀ NƯỚC	33
1. Khái niệm bộ máy Nhà nước và đặc điểm của cơ quan Nhà nước	33
2. Các loại cơ quan Nhà nước	35

Chương 2 : NHÀ NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM 37

I. BẢN CHẤT VÀ CHỨC NĂNG CỦA NHÀ NƯỚC CHXHCN VN	37
1. Nguồn gốc và bản chất của Nhà nước CHXHCN Việt Nam	37
2. Chức năng của Nhà nước CHXHCN Việt Nam	40
II. BỘ MÁY NHÀ NƯỚC CỘNG HÒA XHCN VIỆT NAM	43
1. Khái niệm và đặc điểm của bộ máy Nhà nước CHXHCN VN	43
2. Nguyên tắc tổ chức và hoạt động của bộ máy Nhà nước CHXHCN Việt Nam	45
3. Các cơ quan trong bộ máy Nhà nước CHXHCN Việt Nam	50
4. Cơ quan Tư pháp	79

Chương 3 : KHÁI QUÁT VỀ PHÁP LUẬT 85

I. NGUỒN GỐC VÀ BẢN CHẤT VÀ ĐẶC TRƯNG CƠ BẢN CỦA PHÁP LUẬT	85
1. Nguồn gốc của pháp luật	85

2. Bản chất của pháp luật	87
3. Đặc trưng (thuộc tính) của pháp luật	88
II. MỐI QUAN HỆ GIỮA PHÁP LUẬT VÀ CÁC HIỆN TƯỢNG XÃ HỘI KHÁC	
1. Mối quan hệ giữa pháp luật và kinh tế	91
2. Mối quan hệ giữa pháp luật và chính trị	91
3. Mối quan hệ giữa pháp luật với Nhà nước	92
4. Mối quan hệ giữa pháp luật và đạo đức	93
III. CHỨC NĂNG VÀ VAI TRÒ CỦA PHÁP LUẬT	
1. Chức năng của pháp luật	93
2. Vai trò của pháp luật	94
IV. KIỂU VÀ HÌNH THỨC CỦA PHÁP LUẬT	
1. Kiểu pháp luật	94
2. Các hình thức của pháp luật (nguồn của pháp luật)	95
V. PHÁP LUẬT NƯỚC CHXHCN VIỆT NAM	
1. Bản chất của pháp luật nước CHXHCN VIỆT NAM	95
2. Hình thức của pháp luật nước ta	96
Chương 4 : QUY PHẠM PHÁP LUẬT	97
I. KHÁI NIỆM QUY PHẠM PHÁP LUẬT	97
1. Khái niệm quy phạm	98
2. Khái niệm và đặc điểm của quy phạm pháp luật	98
II. CẤU TRÚC CỦA QUY PHẠM PHÁP LUẬT	99
1. Các yếu tố của cấu trúc quy phạm pháp luật	101
2. Cách thức thể hiện quy phạm pháp luật trong các văn bản quy phạm pháp luật.	101
III. PHÂN LOẠI QUY PHẠM PHÁP LUẬT	103
Chương 5 : HỆ THỐNG VĂN BẢN QUY PHẠM PHÁP LUẬT Ở VIỆT NAM	106
I. KHÁI NIỆM VÀ ĐẶC ĐIỂM CỦA VĂN BẢN QP PHÁP LUẬT	110
1. Khái niệm Văn bản quy phạm pháp luật (VBQPPL)	113
2. Đặc điểm của VBQPPL	117
II. NGUYÊN TẮC VÀ TRÌNH TỰ BAN HÀNH VBQPPL Ở NƯỚC TA	117
1. Nguyên tắc ban hành VBQPPL	120
2. Trình tự ban hành VBQPPL	120

III. HỆ THỐNG VBQPPL Ở NƯỚC TA	122
1. Văn bản Luật	124
2. Văn bản dưới Luật	125
IV. HIỆU LỰC CỦA VBQPPL	128
1. Hiệu lực về thời gian	128
2. Hiệu lực về không gian	130
3. Hiệu lực theo đối tượng	131
Chương 6 : QUAN HỆ PHÁP LUẬT	133
I. KHÁI NIỆM VÀ ĐẶC ĐIỂM CỦA QUAN HỆ PHÁP LUẬT	133
1. Khái niệm quan hệ pháp luật	133
2. Đặc điểm của quan hệ pháp luật	134
3. Phân loại quan hệ pháp luật	136
II. CẤU THÀNH CỦA QUAN HỆ PHÁP LUẬT	138
1. Chủ thể	138
2. Nội dung của Quan hệ pháp luật	144
3. Khách thể của Quan hệ pháp luật	146
III. SỰ KIỆN PHÁP LÝ	147
1. Khái niệm sự kiện pháp lý	147
2. Phân loại sự kiện pháp lý	147
Chương 7 : THỰC HIỆN PHÁP LUẬT, VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ	149
I. KHÁI NIỆM VÀ CÁC HÌNH THỨC THỰC HIỆN PHÁP LUẬT	149
1. Khái niệm và đặc điểm của thực hiện pháp luật (THPL)	149
2. Mục đích và ý nghĩa của THPL	150
3. Các hình thức THPL	150
II. ÁP DỤNG PHÁP LUẬT – MỘT HÌNH THỨC THPL ĐẶC THÙ	152
1. Khái niệm và đặc điểm của áp dụng pháp luật (ADPL)	152
2. Các trường hợp cần ADPL	154
3. Các giai đoạn của quá trình ADPL.	155
4. Văn bản áp dụng pháp luật – hình thức chủ yếu của hoạt động áp dụng pháp luật	156
5. Áp dụng pháp luật tương tự	158
6. Giải thích pháp luật	160
III. VI PHẠM PHÁP LUẬT	165
1. Khái niệm vi phạm pháp luật	165
2. Đặc điểm của vi phạm pháp luật	166

3. Cấu thành vi phạm pháp luật

4. Phân loại vi phạm pháp luật

IV. TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ

1. Khái niệm và đặc điểm của trách nhiệm pháp lý

2. Cơ sở của việc áp dụng trách nhiệm pháp lý

3. Các loại trách nhiệm pháp lý

Chương 8 : PHÁP CHẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

I. KHÁI NIỆM PHÁP CHẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

1. Khái niệm pháp chế xã hội chủ nghĩa

2. Quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về pháp chế

II. NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA PHÁP CHẾ

1. Pháp chế là phương thức để pháp luật đi vào đời sống

2. Phải có hệ thống pháp luật cần và đủ

3. Mọi hoạt động của chủ thể của pháp luật phải phù hợp với pháp luật, tuân theo pháp luật và chấp hành pháp luật

4. Bảo đảm và bảo vệ hiệu quả các quyền và tự do của công dân được pháp luật quy định

5. Phải xử lý kịp thời và công minh những hành vi vi phạm pháp luật

III. VẤN ĐỀ TĂNG CƯỜNG PHÁP CHẾ

Chương 9 : HỆ THỐNG PHÁP LUẬT VIỆT NAM

I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ HỆ THỐNG PHÁP LUẬT

1. Khái niệm hệ thống pháp luật

2. Điểm của hệ thống pháp luật

3. Cấu thành của hệ thống pháp luật

II. NHỮNG TIÊU CHUẨN CƠ BẢN ĐỂ XÁC ĐỊNH MỨC ĐỘ HOÀN THIỆN CỦA MỘT HỆ THỐNG PHÁP LUẬT

1. Tính toàn diện

2. Tính đồng bộ

3. Tính phù hợp

4. Trình độ kỹ thuật pháp lý

III. HỆ THỐNG HÓA PHÁP LUẬT

1. Khái niệm và mục đích của hệ thống hóa pháp luật

2. Các hình thức hệ thống hóa pháp luật

IV. CÁC NGÀNH LUẬT TRONG HT PHÁP LUẬT VIỆT NAM

1. Ngành Luật Hiến pháp

	201
2. Ngành Luật Hành chính	211
3. Ngành Luật Dân sự	222
4. Ngành Luật Lao động	232
5. Ngành Luật Kinh tế	235
6. Ngành Luật Đất đai	236
7. Ngành Luật Hôn nhân và gia đình	237
8. Ngành Luật Tố tụng dân sự	248
9. Ngành Luật Hình sự	255
10. Ngành Luật Tố tụng hình sự	257
11. Ngành Luật Tài chính	
	261
- Tài liệu tham khảo	